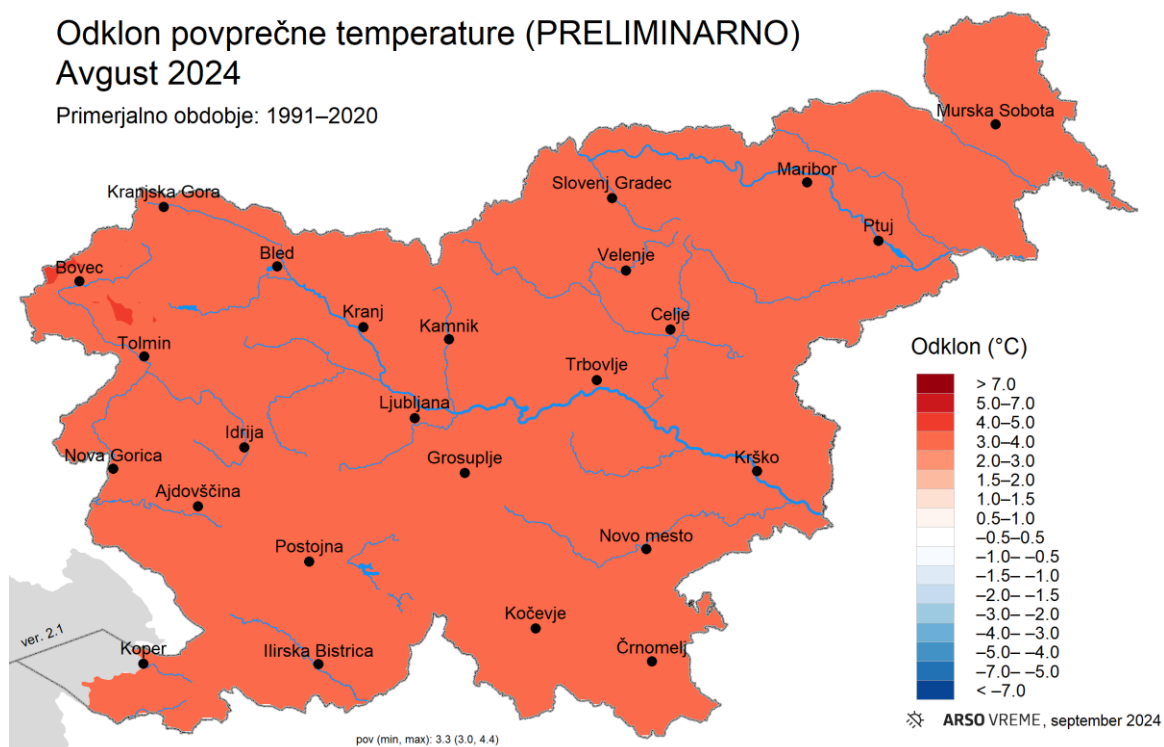

Podnebne značilnosti avgusta 2024

Po delnih in še ne povsem preverjenih podatkih je bil letošnji avgust na državni ravni izjemno toplel, podpovprečno namočen in bolj osončen kot običajno.

Odklon temperature zraka od povprečja primerjalnega obdobja 1991–2020 je na državni ravni znašal 3,3 °C, zaradi česar je letošnji avgust najtoplejši vsaj od leta 1950. Za 0,2 °C je prehitel dosednji najtoplejši avgust, leta 2003 (odklon 3,1 °C), do sedaj drugi najtoplejši avgust 1992 pa je prehitel za 0,8 °C (odklon 2,5). Daleč najhladnejši je bil v tem obdobju avgust 1976 z odklonom kar –4,8 °C, drugi najhladnejši avgust 1965 je bil za celo stopinjo toplejši (odklon –3,8 °C).

Letošnji avgust ni bil le najtoplejši avgust na ravni države, ampak tudi najtoplejši mesec v zgodovini meritev v Sloveniji. Njegova povprečna temperatura je znašala 22,2 °C. Rekordno toplel je bil predvsem na račun izredno toplih noči oziroma juter, odklon povprečne dnevne najnižje temperature zraka je znašal rekordne 3 °C, za celo stopinjo Celzija nad dosedanjim najvišjim odklonom avgusta 2003. Avgust 2003 še vedno vodi pri najvišji dnevni temperaturi, saj je odklon znašal 4,3 °C, v letošnjem avgustu pa 4,0 °C. Zaradi tega je bilo avgusta 2024 nekoliko več tropskih noči (ko temperatura ni padla pod 20 °C) in manj vročih dni (ko je temperatura dosegla ali preseгла 30 °C) kot avgusta 2003.

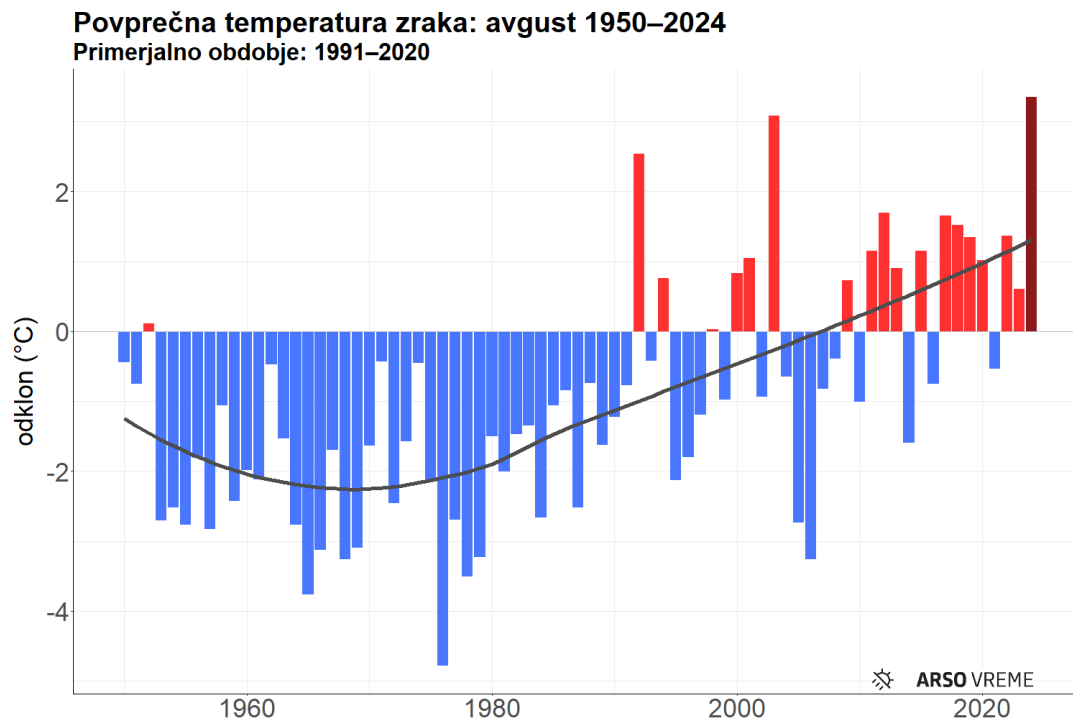

Slika 1. Odklon povprečne temperature zraka avgusta 2024 od povprečja tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020

Prostorsko gledano je bil letošnji avgust povsod toplejši glede na dolgoletno povprečje, odklon je večinoma znašal med 3,0 in 4,0 °C. V primerjavi z avgustom 2003 je bil letošnji avgust hladnejši le v severovzhodnem delu Slovenije (za največ 0,3 °C), občutno toplejši pa je bil severozahodni del (tudi več kot 1 °C).

Glede na temperaturni razpon v obdobju 1991–2020 je bil letošnji avgust predvsem v zahodni Sloveniji, visokogorju, na Notranjskem in v jugovzhodni Sloveniji izjemno tople (zgornji trije centili), v osrednji in severovzhodni Sloveniji pa zelo tople (med 91. in 98. centilom).

V 20. stoletju smo imeli glede na primerjalno obdobje 1991–2020 le peščico nadpovprečno toplih avgustov, v zadnjih petnajstih letih pa je povprečna temperatura večinoma nad dolgoletnim povprečjem. Trend ogrevanja avgustov znaša od leta 1950 skoraj 0,5 °C/desetletje. Od sedemdesetih let prejšnjega stoletja pa so se avgusti v povprečju ogreli za okrog 3,5 °C. Letošnji avgust je že 15. nadpovprečno tople mesec zapored, že peti rekordno tople mesec v zadnjih 12 mesecih oziroma tretji rekordno tople mesec letos (poleg februarja in julija).

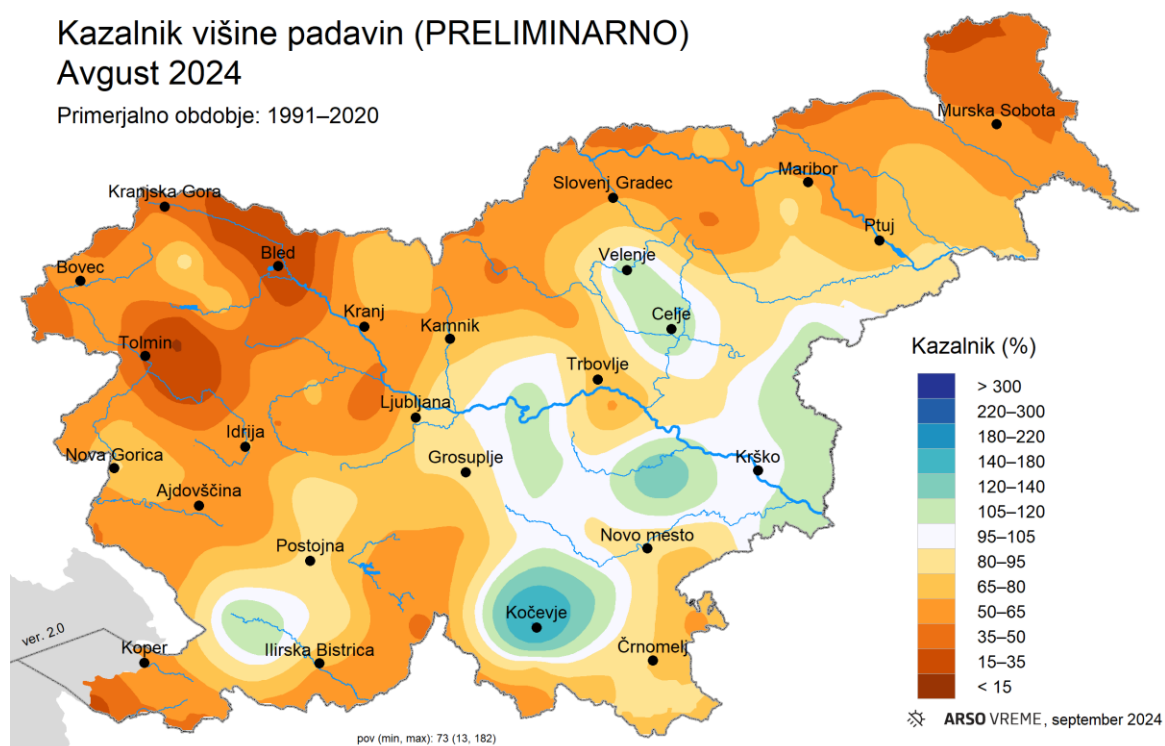
Slika 2. Odklon povprečne temperature zraka na državni ravni v avgustih 1950–2024 od povprečja tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z rdečo so označeni nadpovprečno topli meseci, z modro hladnejši od povprečja. Avgust 2024 je označen s temnejšo barvo.

Višina padavin je bila avgusta na državni ravni pod dolgoletnim povprečjem. Kazalnik višine padavin je znašal 73 %, kar letošnji avgust uvršča v petino najmanj namočenih avgustov od leta 1950. V tem obdobju je bil najmanj namočen avgust 2001, s kazalnikom le 24 %, sledita mu avgusta 1962 in 2000, s kazalnikoma 30 oziroma 31 %. Najbolj namočen v tem obdobju je bil avgust 1969, ko je kazalnik višine padavin dosegel kar 216 %.

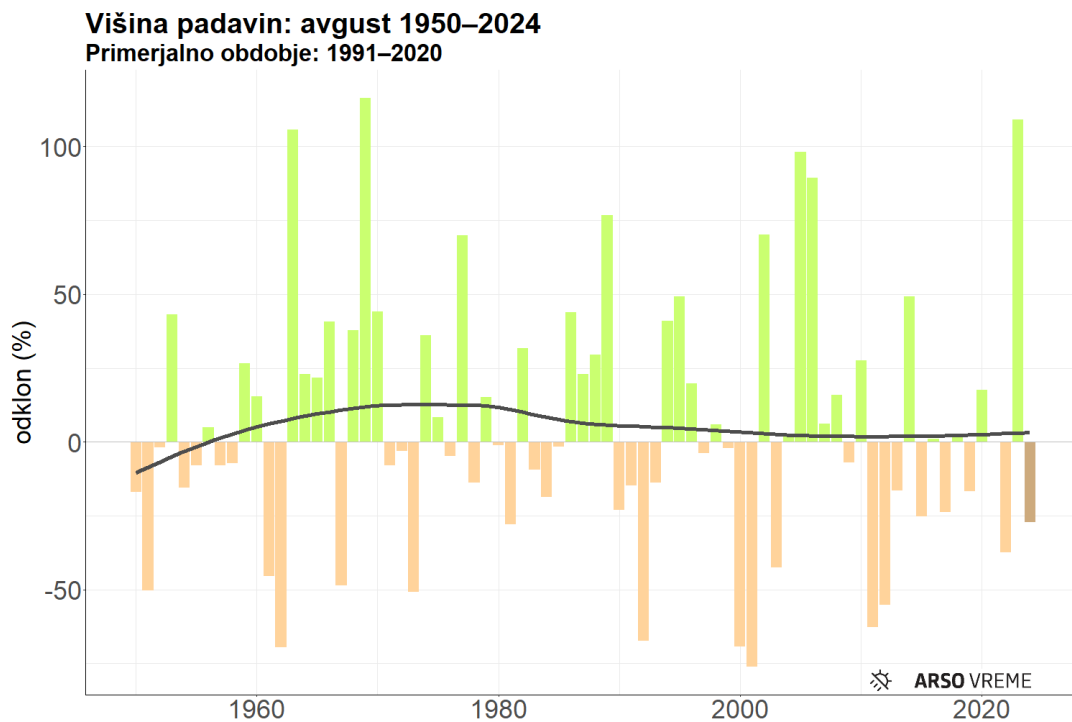
Slika višine padavin po Sloveniji v avgustu je zaradi njihove konvektivne narave precej raznolika. Večina države je prejela podpovprečno količino padavin, najmanj padavin je bilo v delu Istre, južnem delu Julijskih Alp, okolici Bleda in Zgornjesavski dolini ter na Goričkem, kjer je kazalnik višine padavin znašal tudi 30 % in manj. Kazalnik je naraščal proti vzhodu in jugu, nadpovprečna količina padavin je padla v Brkinih, med Velenjem in Celjem, na Bizeljskem in v Posavskem hribovju, kjer je bil kazalnik večinoma do 120 %, ponekod pa tudi do 140 %, največ padavin pa je padlo v Kočevju z okolico, kjer je kazalnik padavin segel tudi nad 180 % (Kočevje 184 %).

Glede na razpon vrednosti v primerjalnem obdobju 1991–2020 je bil letošnji avgust v večjem delu severozahodne Slovenije, v severni Sloveniji, severnem delu severovzhodne Slovenije, v Slovenskem primorju, okolici Nove Gorice in na Bloški planoti suh (med 9. in 25. centilom), ponekod tudi zelo in celo izjemno suh (med 0. in 9. centilom, npr. v južnem delu Julijskih Alp, okolici Bleda in Zgornjesavski dolini), drugod pa normalno namočen (med 25. in 75. centilom) in le izjemoma namočen (nad 75. centilom).

Avgustovska višina padavin na ravni države od leta 1950 je ustaljena, v tem tisočletju smo na ravni države zabeležili enako število nad- in podpovprečno namočenih avgustov, 12.

Slika 3. Kazalnik višine padavin avgusta 2024 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020

Slika 4. Relativni odklon višine padavin na državni ravni v avgustih 1950–2024 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z zeleno so označeni nadpovprečno, z rjavo pa podpovprečno namočeni meseci. Avgust 2024 je označen s temnejšo barvo.

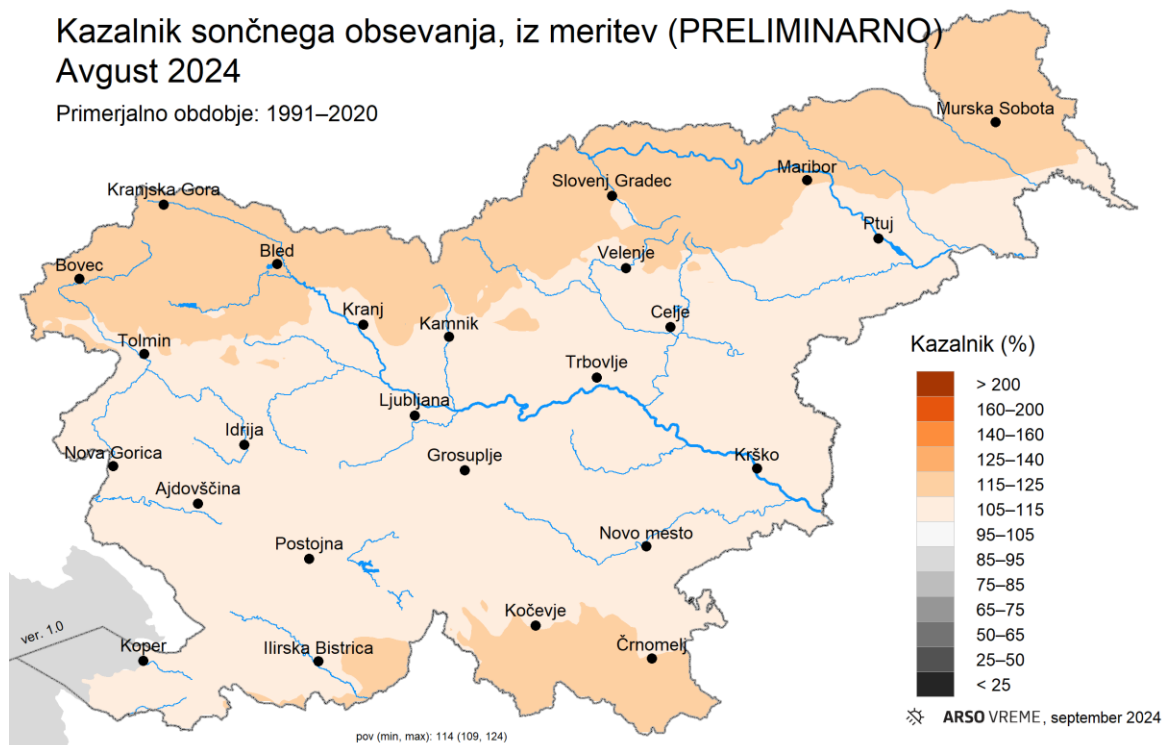
Letošnji avgust je bil na ravni Slovenije nadpovprečno osončen, s kazalnikom trajanja sončnega obsevanja na državni ravni 114 %, kar ga uvršča na deveto mesto najbolj sončnih avgustov od leta 1961. V tem obdobju sta bila najbolj osončena avgusta 1992 in 2012 s kazalnikoma 123 oziroma 122 %. Najmanj sončnega vremena je bilo avgusta 2006, le 64 % dolgoletnega povprečja.

Prostorsko gledano je bila večina Slovenije nadpovprečno osončena. Ob severni meji in skrajnem jugovzhodu države je kazalnik sončnega obsevanja znašal med 115 in 122 %, v vmesnem pasu pa je bilo sonca nekoliko manj (kazalnik sončnega obsevanja med 106 in 115 %). Glede na razpon vrednosti v primerjalnem obdobju 1991–2020 je bil avgust v zgornji in spodnji tretjini države osončen (med 75. in 91. centilom), na skrajnem severovzhodnem delu tudi zelo osončen (med 91. in 98. centilom), v vmesnem pasu pa normalno osončen (med 25. in 75. centilom).

Trajanje sončnega obsevanja v avgustu se je po naraščanju od sedemdesetih do devetdesetih let prejšnjega stoletja ustalilo, v tem tisočletju opažamo rahel pozitiven trend. Linearni trend po letu 1961 znaša skoraj 3 %/desetletje in je statistično značilen. Na ravni Slovenije so zato avgusta vsako desetletje v povprečju po tri sončne ure več. Po letu 2000 smo zabeležili 12 avgustov s pozitivnim in prav toliko z negativnim odklonom osončenosti od dolgoletnega povprečja 1991–2020.

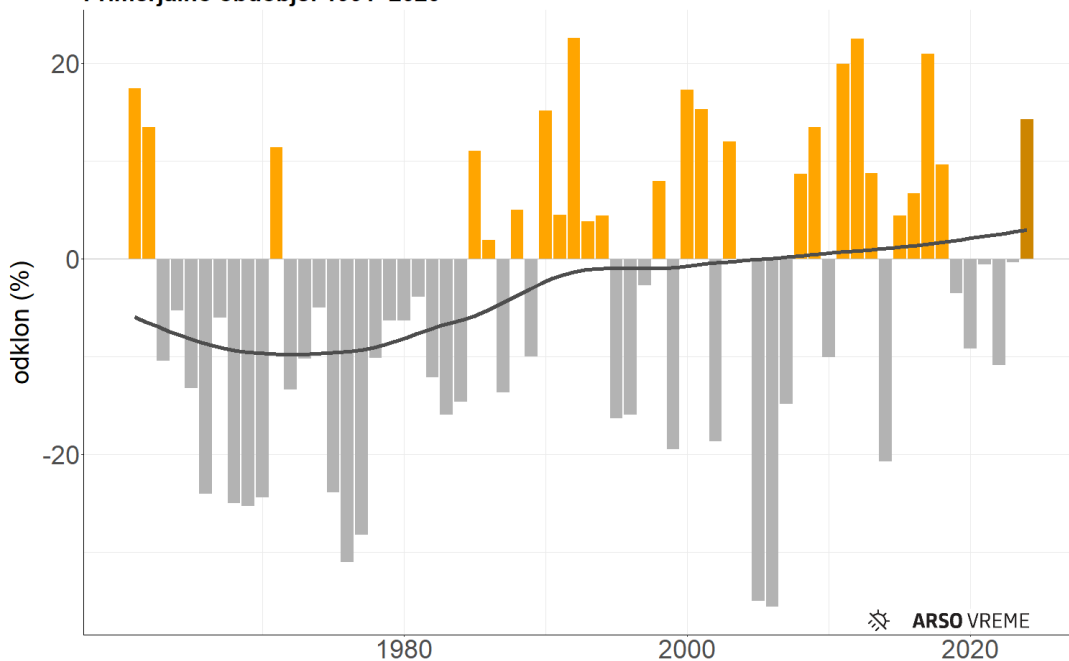
Kazalnik sončnega obsevanja, iz meritev (PRELIMINARNO) Avgust 2024

Primerjalno obdobje: 1991–2020

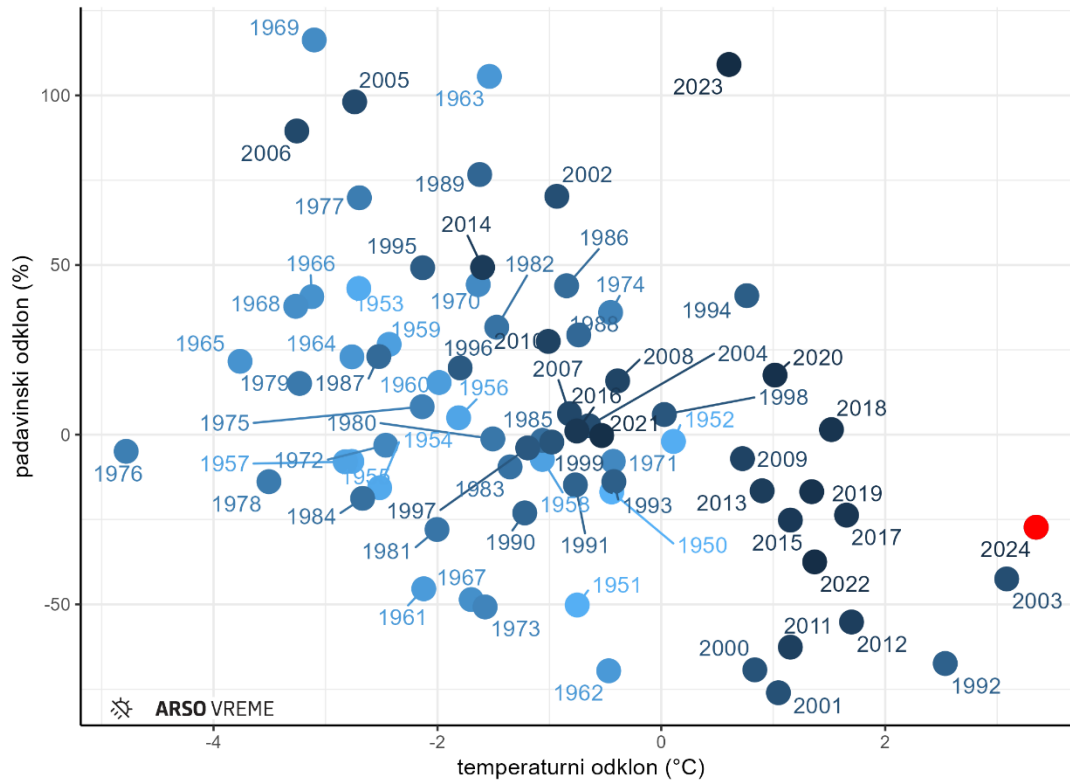
Slika 5. Kazalnik trajanja sončnega obsevanja avgusta 2024 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Zemljevid je shematičen, ker je narejen na osnovi majhnega števila podatkov. Posebej ob meji države so napake lahko velike.

Trajanje sončnega obsevanja: avgust 1961–2024 Primerjalno obdobje: 1991–2020

Slika 6. Relativni odklon trajanja sončnega obsevanja na državni ravni v avgustih 1961–2024 glede na povprečje tridesetletnega primerjalnega obdobja 1991–2020. Z oranžno so označeni nadpovprečno, s sivo pa podpovprečno osončeni meseci. Avgust 2024 je označen s temnejšo barvo.

Avgust 2024 je po skupni mesečni statistiki temperature zraka in višine padavin najbliže avgustu 2003, ki je bil nekoliko hladnejši, predvsem v zahodni polovici države, in na državni ravni še nekoliko bolj suh. Zemljevide odklonov za izbrane spremenljivke najdete na povezavi <https://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/current/archive/monthly-charts/>.

Slika 7. Razsevni grafikon kazalnika višine padavin od odklona povprečne temperature zraka za avguste v letih 1950–2024. Svetlost barve krogca je povezana z letnico; starejša leta so svetlejša, novejša leta temnejše barve. Letošnji avgust je označen z rdečim krogcem.

ARSO, 4. september 2024